

ORTA ÇAĞ'DA AVRUPA

Kilise ve Papalık

Orta ağ' da Katolik Kilisesi siyasal, dinsel ve ekonomik alanlarda gulenmiştir.

Katolik Kilisesi'nin gulenmesinde;

- Papa'nın Avrupa krallarına ta giydirerek krallıklarını onaylaması
- Siyasal yapının parçalanması
- Skolastik düşüncenin yaygınlaşması
- Kilisenin kişileri dinden çıkarma (afroz), bir bölgede yaşayanları dinsel faaliyetlerden men etme (enterdi) ve para karşılığında günah çıkarma, cennetten yer satma (endljans) yetkilerinin bulunması

etkili olmuştur.

Orta ağ' da kurulan devletlerin bir çoğunda hükümdarlar egemenliklerini dine dayandırmışlardır. Ortaya çıkan laik olmayan devlet anlayışında din adamları devlet yönetiminde etkili olmuşlardır.

Fedoalite

Siyasal ve askeri gücü elinde bulunduran, toprağın mülkiyetine veya imtiyazına sahip olan bir senyörler (derebeyler) sınıfı ile bu sınıfa bağımlı köleler sınıfının oluşturduğu idari düzene feodalite denir.

Feodalite Rejiminin zellikleri

- Feodalite rejimin kurulmasından sonra Avrupa'da siyasal birlik bozulmuş, kuk yönetim birimleri ortaya çıkmıştır. Derebeylik

yönetimi, IX. yüzyılda Fransa'dan bütün Avrupa'ya yayılmış ve bütün Orta Çağ boyunca devam etmiştir.

- Feodalite rejiminde, halk arasında eşitlik yoktu. Avrupa'da halk; soylular, rahipler, burjuvalar ve köylüler diye sınıflara ayrılmıştır. Bu nedenle Orta Çağ'da Avrupa'da sosyal adalet sağlanamamıştır.
- Toprakların mülkiyeti soyluların elinde toplanmıştır. Orta Çağ'da kapalı bir ekonomik politika izlendiği için halk sermaye birikimine sahip olamamıştır.

Feodalite Rejiminin Zayıflaması

Derebeylerinin zayıflamasında;

- Haçlı Seferleri sırasında derebeylerin ölmesi veya ordularını kaybetmesi
- Barutun ateşli silahlarda kullanılmaya başlanması
- Avrupa'da sürekli orduların kurulması
- Yeni Çağ başlarında Coğrafi Keşiflerin yapılmasından sonra ticaretin gelişmesi ve tarımsal faaliyetlerin gerilemesi
- Papa ile krallar arasındaki mücadelenin krallar lehine sonuçlanması

gibi gelişmeler etkili olmuştur.

Haçlı Seferleri (1096 – 1270)

Hristiyan Avrupalıların birleşerek XI. yüzyılın sonlarından itibaren Anadolu, Suriye ve Filistin'e düzenledikleri seferlere "Haçlı Seferleri" denir.

1. Haçlı Seferlerinin Nedenleri

Dinsel Nedenler

- Hristiyanların, Müslümanların elinde bulunan kutsal yerleri (Kudüs) geri almak istemeleri
- X. yüzyılda Fransa'da ortaya çıkan Kluni tarikatının Hristiyanları Müslümanlarla savaşmak için kışkırtması
- Katolik Kilisesi'nin Ortodoks Kilisesi'ne hakim olmak istemesi

Ekonomik Nedenler

- Açlık ve yoksulluk içinde bulunan Avrupalıların, ekonomik düzeyi yüksek olan Türk ve İslâm ülkelerini ele geçirerek zengin olmak istemeleri
- Avrupalıların doğudan gelen ticaret yollarına hakim olmak istemeleri
- Toprak sahibi olamayan soyluların toprak kazanmak için yaptığı çalışmalar

Siyasal Nedenler

- Malazgirt Savaşı'ndan sonra kısa zamanda Anadolu'yu ele geçiren Türkleri durduramayan Bizans İmparatorluğu'nun Avrupalılardan yardım istemesi
- Avrupalıların doğu ülkelerinde derebeylik sistemini kurmak istemeleri
- Avrupalıların Türkleri denizlerden ve Ön Asya'dan uzaklaştırmak istemeleri

2. Haçlı Seferlerinin Sonuçları

Dinsel Sonuçlar

- Katolik Kilisesi zayıflamış ve din adamlarına olan güven sarsılmıştır.
- Papa ve kilisenin baskısı kalkınca bilim, edebiyat ve sanat alanlarındaki gelişmeler hızlanmış, skolastik düşünce zayıflamıştır.
- Avrupa dışında misyonerlikler kurularak Hristiyanlık dini Asya ve Afrika'da yayılmaya çalışılmıştır.

Ekonomik Sonuçlar

- Doğu - Batı arasındaki ticaret faaliyetleri gelişmiş ve Akdeniz limanlarının önemi artmıştır.
- Seferler sırasında gerekli mali desteğin sağlanması için krallıkların İtalya bankerlerinden borç para almaları, bankacılığın gelişmesine ortam hazırlamıştır.
- Haçlıların deniz yoluyla taşınması gereği gemiciliğin gelişmesinde etkili olmuştur. Ayrıca Avrupalılar kağıt, cam, deri işleme ve dokuma sanayisini öğrenmişlerdir.
- Anadolu, Suriye ve Filistin'deki şehirler zarara uğramış ve bölgedeki Türk devletleri ekonomik yönden olumsuz etkilenmişlerdir.

Siyasal Sonuçlar

- Seferlere katılan derebeylerinin bir kısmı öldü, bir kısmı da ordularını ve eski topraklarını kaybettiler. Bu durum derebeylerinin zayıflamasına, mutlak krallıkların güçlenmesine yol açmıştır.
- Türklerin batı yönündeki ilerleyişleri bir süre durmuştur. Dolayısıyla Haçlı Seferleri Türklerin Balkanlara geçişini geciktirmiştir.

- Türklerin elinde bulunan toprakların bir kısmı istilaya uğramış, Batı Anadolu Bizans'ın eline geçmiştir. Türkiye Selçukluları Orta Anadolu'ya çekilmiştir.
- Türkler, Haçlı saldırılarına karşı İslâm dünyasını korumuşlar, bu durum Türklerin Müslümanların yaşadığı bölgelerde önemini artırmıştır.

Sosyal Alandaki Sonuçları

Feodalite rejiminin zayıflaması sonucunda Avrupa'da köylüler yeni haklar elde etmiş, çiftçilerin sosyal etkinliği artmıştır.

- Ticaret ve sanatla uğraşan burjuva sınıfı zenginleşmiş ve önem kazanmıştır.

Bilim ve Teknik Alandaki Sonuçlar

- Avrupalılar Türk ve İslâm dünyasını daha yakından tanıma olanağı bulmuşlardır.
- Avrupalılar, Müslümanlardan pusula, barut, kağıt, matbaa, şeker, tarçın ve ipek işlemeciliğini öğrenmişlerdir. Avrupalıların bu teknolojik buluşları öğrenmeleri, hayatlarında önemli değişikliklere neden olmuş, Yeni Çağ'da Avrupa'nın her alanda ilerlemesine ortam hazırlamıştır.
- Skolastik düşüncenin yerini özgür düşünce almaya başlamış, halk okulları açılmış, Müslüman bilginlerin eserleri tercüme edilmiştir. Dolayısıyla Avrupa'da kültürel ve bilimsel hayat canlanmıştır.

Magna Charta (Büyük Şart) (1215)

İngiltere'de halkın kişisel haklarının tanındığını belirten ilk siyasal belgedir. 1215 yılında İngiltere Kralı Jan (John) ile soylular arasında imzalanmıştır.

İngiliz demokrasininin temeli sayılan **Magna Charta (Büyük Şart)** krala zorla kabul ettirildi.

Bu ferman ile;

- İngiltere'de kralın yetkileri sınırlandırılmıştır.
- Anayasa niteliğindeki bu ferman bir süre sonra İngiltere'de parlamento yönetiminin kurulmasına ortam hazırlamıştır. İngiltere Mutlak Krallık yönetiminden Meşruti Krallık yönetimine geçmiştir.
- İngiltere'de demokratikleşme süreci başlamıştır.